

Dr. LÉNÁRT KÁROLY
(1904–1984)

körzeti főorvos, szülész-nőgyógyász szakorvos

Alattyánban született 1904-ben.

Szülei: Lénárt Károly és Oláh Mária

Felesége: Niedermayer Margit

Szülei tehetős gazdálkodók voltak, szerették volna, ha az egyetlen fiuk, Károly a gazdaságban marad, és továbbviszi a birtok irányítását. Ezért nagynénje, Oláh Anna és férje, Lajkó Mátyás taníttatták.

1933-ban avatták orvossá a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, majd a szülészeti klinikán maradt, és szerzett szülész-nőgyógyász szakorvosi képesítést.

Az egyetem után sokáig volt tiszteletdíjas, fizetés nélküli kezdő orvos. (Alattyánon 1936–1939) Érsekújvárra került, városi orvosi állást kapott, szakorvosként dolgozott az OTI-ban és a MÁV-nál. Később megbízták a városi kórház szülészeti-nőgyógyászati osztályának vezetésével.

1945 után Szolnokra helyezték, ahol városi orvosi teendőket látott el, majd Alattyánba került körzeti orvosnak. (Két éven át dolgozott itt.)

1948-ban Jászapátira helyezték községi orvosnak, ahol segített a szülőotthon létrehozásában, és elvállalta annak vezetését.

Dr. Lénárt Károly családi körben édesanyjával, feleségével és bejárónőjükkel

Társadalmi megbízatásai:

A TIT és a Vöröskereszt megyei, járási és helyi szervezetének szakmai mentora volt.

Kitüntetései:

Munka Érdemrend arany fokozata, 1974.

Számos, különböző szintű elismerésben volt része a TIT-ben és a Vöröskeresztben végzett munkájáért.

Életéről, munkásságáról bővebben az alábbi nyilatkozatok, riportok alapján értesülhetünk: Borzák Lajos újságírónak 1961-ben nyilatkozott arról, hogyan is képzelte el a jövőt:

„Az lesz majd a nagyszerű, hogy nem is a betegség gyógyítása, hanem a betegség megelőzése lesz az orvosok feladata.

Mindenki a Vöröskereszt tagja lesz.

Gyermekkorától arra nevelnek mindenkit, hogy higiénikusan, egészségesen éljen. Minden üzemnek orvosa lesz. Az üzemi orvosok munkáját az képezi, hogy megelőző előadásokat tartsanak, felvilágosító szavukkal arra neveljék, szoktassák az embereket, hogyan éljenek egészségesen. ...

Ismeretlenné lesz néhány betegség, eltűnik a TBC, megszűnik a diftéria, a csecsemőhalandóság, nem lesz nemibaj.

Minden egységben szakképzett dolgozók segítik majd az orvos munkáját. ...”

Évtizedeken át tagja volt a TIT járási elnökségének. Rendszeresen, tartott ismeretterjesztő előadásokat. 1972-ben így fogalmazta meg a legfontosabb feladatokat: *„A környezeti higiénia sokat fejlődött az utóbbi időben, de többet kellene foglalkozni a személyi higiénia kérdéssel. Nem egyszer tapasztaltam, hogy jól öltözött emberek bőre nem elég tiszta. Nálunk is probléma, mint az országban, az alkoholisták számának növekedése. A túlzott alkoholfogyasztás káros hatásáról, a nemi érettségre való nevelésről s egyéb problémákról rendszeresen tartunk előadásokat, de a felvilágosítás még így sem elég.”*

Előadásait a közérthetőség és a humor jellemezte, amelyet mindig komolyan vett ő és a hallgatóság is.

Közel állt hozzá a Vöröskereszt, segítette és szervezte az egészségügyi kultúra fejlesztését, az egészségügyi viszonyok javítását szolgáló programokat.

Vöröskeresztes gyűlés, jobbra dr. Lénárt Károly

Az autó mint munkaeszköz

Kedvenc kutyája

A Balatonnál a felesége és az unokahúga

Dr. Lénárt Károly édesapja, unokahúga és a felesége

Az erkélyen dr. Lénárt Károly, a felesége és két unokahúga, dr. Lombos Lenke és Sinkó-Káli Jánosné

A véradómozgalom szorgalmazását is nagyon komolyan vette. Nem múlhatott el véradás Jászapátin az ő jelenléte nélkül.

Az iskolaorvosi munkát mindennél előbbre valónak tartotta.

A GYERMEK egészségét kiemelten kezelte, bármi problémát, hiányosságot észlelt a gondozás vagy a higiénias viszonyokat illetően, azt egyenesen, de tapintatosan közölte a szülőkkel.

Kiemelt helyet kapott a „kisebbség” életkörülményeinek, egészségi állapotának a javítása. Pl. 1958 októberében „Cigány egészségügyi” ankétot szervezett a helyi Vöröskereszt. Dr. Lénárt Károly tartott előadást, utána a „Tiszta ház – egészséges lakás” című filmet vetítették. Ehhez hasonló rendezvény szervezése rendszeresnek mondható az ő idejében.

Talán innen származik egy téves sztereotípiája a kisebbséghez való viszonyát tekintve. Tévedés! Csak azokkal volt gondja, akik nem dolgoztak, szimulálták a betegséget, függetlenül a bőrük színétől. Határozottan, a maga stílusában fejezte ki a nemtetszését.

Szakmai konferenciákon, ha csak tehette, jelen volt, állandó hozzászólóként humoros köntösbe bújtatta az éppen legaktuálisabbnak ítélt problémákat.

Az egészségügyet mindig a környezet, a megélhetési viszonyok, a lakáskörülmények figyelembe vételével szolgálta...

1974-ben, lelkiismeretes orvosi munkásságáért, hetvenedik születésnapján megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát, a kitüntetés alkalmából riport készült, melyet a Szolnok Megyei Néplapban olvashatunk. Dr. Lénárt Károly vallott önmagáról, 41 esztendő orvosi pályafutásáról:

»A beteg nem megélhetésünk tárgya, nem érdekes eset, hanem mindenekelőtt szenvedő embertársunk.« Pécsen, a szülészeti klinikán volt kifüggesztve ez a felirat. Naponta olvastuk, volt, aki megmosolyogta, engem viszont megragadott. [...]

Az egyetem elvégzése után sokáig voltam fizetés nélküli kezdő orvos, és örülhettem, hogy egyáltalán dolgozhatok. Érthető tehát, hogy álmaimat láttam beteljesülve, amikor Érsekújváron kaptam állást, és szakorvosként dolgozhattam.

Szerettem a munkámat, betegeimet, és az ostrom ideje alatt értettem meg: milyen sokat segíthet az orvos, ha valóban szenvedő embertársának tekinti a beteget. Ezért maradtam végül a helyemen, rendeltem, látogattam a betegeket a többszöri kiürítési parancs ellenére.”

A felszabadulás után egy szovjet katonai kórházzal tért haza Magyarországra. Még aznap jelentkezett a Népjóléti Minisztériumban. Szolnokon városi orvosi állást kapott. Az idegenben eltöltött évek azonban vágynak ébresztettek benne szülőfaluja, Alattyán után.

Nemsokára ott foglalt el körzeti orvosi állást.

Két év múlva, 1948-ban elszólította a kötelesség. Jászapátira helyezték át körzeti orvosnak, és megbízták, hogy segítsen a szülőotthon létrehozásában, és vállalja annak vezetését. A megbízást vállalta, és azóta dolgozik Jászapátin. Ismeri a község apraját-nagyját. Őt is ismeri és szereti mindenki.

„Évtizedek múltán visszatekintve a megtett útra, az is megszépül, ami egykor nehéz volt, kilátástalannak látszott. Apró örömökre, jelentéktelennek látszó eseményekre is szívesen gondolunk vissza.”

Lénárt doktor ilyen apró örömökre emlékezve folytatja a beszélgetést:

„Hogy mire gondolok vissza a legszívesebben? Negyven év alatt több mint ötezer újszülöttet segítettem a világra, illetve közreműködtem születésüknél. Arra is jó gondolni, hogy kezem alatt egyetlen szülőanya, vagy csecsemő sem halt meg. Gyakran ismétlődő örömeim közé tartozik, hogy mostanában egy-egy üzemben nyolcvan-száz, a tsz-ben pedig hetvennél több ember jelentkezik térítésmentesen véradásra. Vagy az, amikor a putriból kiköltözött cigány család új környezetben megtalálja a helyét, és egy fél év múlva kijelenti, hogy soha többé nem tudna már a putriban élni.

Ha mégis választanom kellene, mi az, amit semmi sem törölhet ki az emlékezetemből, egy idős ember esetét említeném. Légző csövében dagadó tályog fullasztotta volna meg, ha az országút árkában – ahol rosszul lett – egy zsebkéssel nem vágom fel a gégejét.”

Mi lett az idős emberrel?

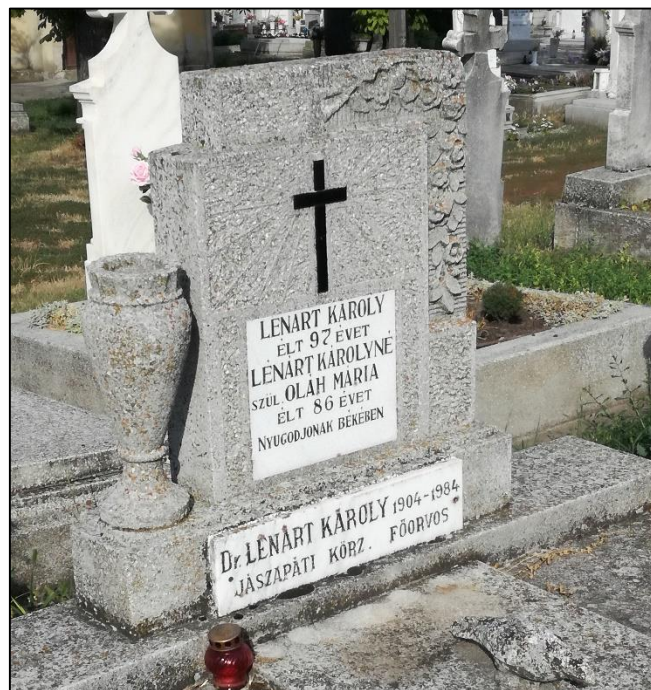
„Az árokparti műtét után a jászberényi kórházba szállítottuk. Húsz esztendeig élt még, kilencvenhét éves korában temettük el. Az édesapám volt.”

–Illés–

Lénárt doktor figyelemmel kísérte az őt körülvevő világ eseményeit, véleményét 1972-ben így fogalmazta meg az utókornak:

„Nagyon fontosnak tartom, hogy minden hivatalt viselő ember köztisztviselőként álló legyen, szeressék és megbecsüljék. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha a köz érdekében, becsületesen dolgoznak. Az ilyen embereket példaképül kellene állítani a többiek elé.”

1984-ben ment el az örök rendelőbe gyógyítani.

Nyughelye szülőfalujában, az alattyáni temetőben

Dr. Pál István, kollégája, utódja visszaemlékezése:

„Karcsi bácsit a telepiek „Dinár” doktornak hívták, tisztelték tudását. Elfogadták, hogy kidobja őket, ha kapatosan mentek a rendelésre.

Ha sebet kezelt, kiabálta: »Tálat a vérnek, teknőt a bélnek!«

Volt egy eset, hogy a beteg felső szemhéját szemészeti kanállal ráfordította az alatta lévőre, ezzel a szemgolyó nagyobbak tűnt. Így tudjuk megnézni, van-e alatta idegen test. Ezt az embert küldte ki a rendelőből a váróba: »Nézd meg, vannak-e még sokan?« Persze a lógósok mind hazaszaladtak. Ezt emlegetik úgy, hogy kifordította a szemét.

Öltöny, mellény nyakkendő volt az öltözéke, ebben jött rendelni. Erre vette fel minden esetben a fehér orvosi köpenyét. Délután, otthon már nem volt nyakkendő, de a fehér köpeny mindig. Éjjel megtette, hogy a pizsamára vett köpenyben, nagykabátban és papucsban ült kérekpárra, sietve a beteg lakására, még hóban is.

Nem volt irigy szakmai tudásomra, a terhes tanácsadást érkezésemkor, 1976-ban, rögtön átadta.”

Dr. Lénárt Károly szülőháza, az 1890-es években épült, még ma is áll Alattánban a Berényi úton. A három Lénárt testvér (apa és nagybácsik) István, László és Károly egymás mellett vettek telket, a Nádori portából.

Forrás:

Adatközlő: Dr. Sinkó-Káli Róbert kórházigazgató – mint dr. Lénárt Károly unokaöccse.

Szolnok Megyei Néplap 1961. 11. 19., 4. o.; 1974. 07. 18., 3. o.; 1972. 09. 28., 5. o.; 1974. 10. 11., 5. o.

http://epa.oszk.hu/03000/03002/00025/pdf/EPA03002_jaszunksag_196106_0702_094-096.pdf

https://library.hungaricana.hu/hu/collection/helyi_lapok_SzolnokMegyeiNeplap_SzolnokMegyeiNeplap/https://library.hungaricana.hu/hu/collection/helyi_lapok_SzolnokMegyeiNeplap_SzolnokMegyeiNeplap/
Jászapáti képekben, Jászapáti, 2004., 44. o.

Dr. Pál István közlése, 2019. 07. 20.

Dr. Mosonyi Sándor közlése, Alattán 2019.

Jászberény, 2019. 07. 20.

Összeállította: Dr. Suba Györgyné